

Det er fornuftig å betale en begrenset kostnad, når vinnerloddet gir ubegrenset lykke, ifølge den franske filosofen Blaise Pascal (1623-1662). Illustrasjon: Wikimedia commons

Pascals veddemål om Gud

Det finnes ett gudsargument jeg synes er artig å tenke på.

Utallige argumenter har vært brukt for å forsøke å bevise Guds eksistens, og det mangler ikke på filosofer og teologer som har prøvd å systematisere dem. Noen av argumentene har vært at det må være en bevegelse bak bevegelsene – en årsak bak de ulike virkningene – eller det må stå en designer bak det som er til. Det vakre vi ser, er ikke tilfeldigheter, hevdes det.

Mange av disse argumentene har vært viktige inngangsporter til religionens sfære. Når konklusjonen blir at ingenting er tilfeldig, er veien til religionen kort: Det må være en Gud som står bak.

Selv har jeg aldri hatt så stor sans for slike gudsbevis, for de har sine åpenbare svakheter. De tar bort noe av Guds mystiske dimensjon, hvor Gud blir fanget i logikken og språket. Likevel finnes det ett argument som jeg synes er litt artig å tenke på. Argumentet vil ikke først og fremst bevise at Gud står bak alt det skapte, men det vil nettopp i fravær av slike argumenter gi hjelp til å nærme seg Gud. Argumentet er ikke mye brukt, kanskje fordi det appellerer til en mer kalkulerende og mindre opphøyet side ved oss mennesker, eller kanskje fordi det rett og slett er for dårlig. Du får avgjøre selv.

Blaise Pascals veddemål tar i alle fall utgangspunkt i at det finnes gode argumenter for Gud og tilsvarende gode argumenter mot Gud. Vi vet ikke om det står en Gud bak det hele. Pascals hovedpoeng er at det ikke er mulig logisk å resonnerer seg frem til Gud.

Mennesket må derfor vedde på om Gud finnes eller ikke. Pascal vender seg derfor bort fra de gamle bevisene, og setter opp et veddemål hvor han illustrerer innsatsen og resultatet i detalj. Kort fortalt kan det forklares slik: Sett at en god venn av

For Pascal er det opplagt at enten finnes Gud, eller så finnes han ikke. Mennesket kan satse på ett av to alternativer.

deg ligger for døden. Hans lege sier at det finnes en medisin som gir din kamerat 50 prosents sjanse for å bli helt frisk, og i tillegg er medisinen gratis. Ville det være fornuftig eller ufornuftig å forsøke dette legemidlet? Eller, sett at du har muligheten til å kjøpe et lodd for en billig penge. Du vet at det bare finnes to lodd igjen, og ingen har ennå trukket førstegevinsten på en milliard kroner. Ville det være en god investering å kjøpe loddet?

For Pascal er det opplagt at enten finnes Gud, eller så finnes han ikke. Mennesket kan satse på ett av to alternativer. Det blir et «enten/eller». Dermed tar Pascal klart avstand fra en agnostisk holdning til livet, selv om agnostikere vil hevde sin rett til ikke å velge. Men her tar de feil, hevder Pascal. De må velge! Det finnes ikke noe valg utenom.

Når det går opp for mennesket at det finnes bare to valg i dette veddemålet, teisme eller ateisme, blir resten av Pascals argument enkelt. Hvis Gud ikke eksisterer så spiller det ingen rolle hvordan du vedder. Det er ingenting å vinne etter døden uansett. Men hvis Gud eksisterer, så er menneskets eneste sjanse til å vinne evig lykke, å tro på ham. Det er altså lurere å tro på Gud og ta feil, enn å ikke tro på Gud, og så ta feil.

Men er denne troen verdt det? Hvor mye koster det å tro at Gud eksisterer? Ifølge Pascal er denne kostnaden svært begrenset. Det er fornuftig å betale en begrenset kostnad, når vinnerloddet gir ubegrenset lykke. Vinner du veddemålet, så vinner du alt. Men taper du veddemålet, så taper du ingenting, er tanken.

Men som nevnt ovenfor, Pascals argument appellerer ikke til de frommeste sidene i oss, og kanskje gjennomskuer Gud en slik pragmatisk strategi. Likevel, veddemålstanken hos Pascal kan enten være litt artig å grunne på i helgen, eller ikke.

Kim Larsen

Førsteamanuensis ved NLA Høgskolen Bergen

SKRIBENTER I VÅRT LAND

Håvard Nyhus • Sara Moss • Laura Djupvik • Tomas Sjødin • Kim Larsen • Didrik Søderlind • Ann Kristin van Zijp Nilsen • Ida Marie Gilbert